

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Metodika ošetření situací spadajících pod sociálně-právní ochranu dětí pro sociální služby

PROSTOR PLUS O.P.S.

Realizováno v rámci projektu „Podpora procesů v sociálních službách Prostor plus o.p.s. a síťování drogových služeb ve Středočeském kraji“, reg.č. projektu CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_023/0001328

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

1. Ošetření situací spadajících sociálně právní ochrany dětí v sociálních službách Prostor plus o.p.s.

Při řešení situací, které jsou na hranici sociálně právní ochrany dětí, vycházíme ze zákona 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí. V NZDM se jedná o následující situace:

1.1. Situace páchané na klientovi:

- **Náctiletí, kteří pracují na černo nebo na směny**

Jedná se osoby, mladší 15ti let pracující nebo osoby mladší 18ti let pracující na černo nebo na směny. Muže se jednat např. o: nucení práce v noci, nižší pauzy než stanovuje zákon, delší pracovní doba než stanovuje zákon, nevyplacená mzda.

- **Sex v méně než 15ti letech**

Jedná se o situaci, kdy dojde k pohlavnímu styku nebo nekoitálním aktivitám s osobou mladší 15 let i v případě, že to proběhlo dobrovolně.

- **Zanedbávání**

Jedná se o situace, kdy pracovník vidí, nebo při rozhovoru zjistí nedostatek ve výživě dítěte (*př. dva dny nic nejedl, je ve škole bez svačiny, nebo krade svačiny ve škole...*), v hygieně (*př. chodí pravidelně špinavý, zapáchá, dlouhé nehty, roztrhané oblečení*), v péči o něj a příznivém vývoji (*př. chodí v zimě v teniskách a v triku, svetru, špatně čte, píše, nedělá úkoly do školy, toulá se po škole do večera, nemá učebnice, nezná hodiny, dny v týdnu, měsíce*), zanedbávání předškolní docházky (sourozenci klientů), pediatrické péče – pravidelné prohlídky, povinného očkování, přehlížení zdravotních obtíží dítěte.

- **Týrání svěřené osoby**

Jedná se o psychické či fyzické týrání rodinným příslušníkem. Může se jednat o: odepření stravy, odepření noceľhu, uzamykání v místnosti, izolace od venkovního světa, opakované a neopodstatněné psychické nátlaky a fyzické tresty.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- **Zneužití**

Jedná se o situace, kdy dojde k pohlavnímu styku nebo nekoitálním aktivitám mezi klientem a rodinným příslušníkem nebo známým či cizí osobou. Může se také jednat např. o dětskou pornografii.

- **Ohrožování mravního vývoje, důstojnosti, jmění, zdraví nebo svobodou**

Jedná se o situace, kdy je klient osobou např. nucen k páčání trestné činnosti, je podplácen materiálním zázemím a vybavením, izolován od okolí (*zamčení v pokoji dlouhé hodiny, dny*), ukazování porno časopisů, filmů s erotickou tematikou, a patří sem také užívání návykových látek před dítětem, nebo přítomnost dítěte například v herně, zakouřené místnosti, vulgární projevy aj.

- **Agrese páchaná na klientovi**

Jedná se o situace, kdy je na klientovi páčána agrese jinou osobou než je rodinný příslušník. Jsou to případy fyzické agrese (bití, tápání nedopalků aj.) a psychické (vydírání, vyhrožování...).

1.2. Situace páchané klientem

- **Sebepoškozování**

Jedná se o situace, kdy si klient ubližuje, ať už vědomě či nevědomě (pořezává se, chorobně se přejídá, nebo zase hubne, bije se, nebo si působí bolest jiným způsobem.) Vhodné zřetele jsou i situace, kdy o tomto klient uvažuje.

- **Záškoláctví**

Jedná se o situace, kdy klient zanedbává povinnou školní docházku, chodí pozdě, odchází před koncem vyučování, nebo nechodí vůbec, často „onemocní“, (*př: potkáme ho v terénu v době školy*)

- **Náctiletí, kteří napracují, nestudují a nejsou hlášeni na ÚP**

Jedná se o mládež po dokončení povinné školní docházky, která nic nedělá a ani nemá tendenci nějakou činnost vykonávat (*př: pařím doma hry a naši se o mě starají, nic nemusím*).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- **Útěky z domova**

Patří sem i situace útěku z pobytového výchovného zařízení.

- **Experimentování s alkoholem, drogami, s hazardem**

U dětí do 15 let jde o situaci, kdy jednorázově užije nelegální drogu, nebo více než jednou alkohol, u starších jde o více než jednorázové užití alkoholu i nelegálních drog. U hraní pc her, či trávení času v on-line prostředí několik hodin denně.

- **Osoby, které důvodně podezříváme z trestné činnosti nebo přečinu**

Patří sem prodej a distribuce drog a alkoholu, vícečetné drobné krádeže nebo jedna větší, sex pod 15 let (buť dobrovolný), demolování klubu nebo jeho vybavení, řízení motorového vozidla bez ŘP, či pod 18 let, či pod vlivem návykové látky.

- **Agrese**

Jsou to případy kdy klient někoho fyzicky napadl nebo napadá (bití, tísání nedopalků aj.) a psychické (vydírání, vyhrožování, sprosté nadávání a to i v online prostředí...).

1.3. Obecný postup:

1. Prvotní sdělení klientem nebo všimnutí si situace, dozvíme se od někoho

2. Navázání rozhovoru pracovníka s klientem s cílem zmapovat situaci (vzhled, chování, změny v průběhu spolupráce, četnost, intenzita aj.)

3. Domluva s klientem co s tím a pojmenování situace:

3.1 vyhodnocení situace pracovníkem na základě rozhovoru s klientem v rámci jedné schůzky případně více sezení (max. 3-5 setkání). Pracovník se s klientem domlouvá se na častějším setkávání nebo se snaží o stanovení schůzky v nejbližších dnech. Vyhodnocení probíhá ihned v dané situaci případně po konzultaci s týmem, na supervizi, s vedením na okamžité mimořádné poradě.

3.2 upozornění na ohlašovací povinnost pracovníka a důsledky pro všechny strany (klienta, rodinu, seznámení s procesem aj.)

3.3 stanovení individuálního plánu s klientem – řešení situace s klientem s určením maximální doby vyhodnocení změn

- pracovník ihned oznamuje
 - *u týrání*
 - *zneužívání*
 - *pakliže o to žádá sám klient* (když umí formulovat vlastní názor a je vzhledem k svému věku schopen posoudit dosah svého rozhodnutí, o dítěti starším 12 let se má za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a tento sdělit.)

Dále se s klientem řeší už jen proces ohlášení na SPOD (jak, kdo, proč atd). Na tyto situace se nevztahuje anonymita.

- pracovník ihned neoznamuje, klient má zájem na situaci pracovat s pracovníkem, je stanovena maximální doba vyhodnocení změn (př. 2 měsíce při schůzce 1 krát za týden)
- klient je pracovníkem podporovaný k oznámení situace samostatně (rodičům, škole, OSPOD), pracováno je na způsobu oznámení v rámci společných schůzek (možný doprovod), opětovně
- stanovena maximální doba ohlášení, poté případně ohlašuje pracovník.

1.4. Po vyhodnocení změn:

1. situace se změnila (změna postoje, chování, o tématu mluví, je srozumitelný, rozumí následkům svého jednání, nebo jednání další osoby, klient oznámil sám na SPOD aj.), nadále je s klientem pracováno.

2. situace se nezměnila (postoj a chování se nezměnil, nevnímá jako problém, nedržel frekvenci schůzek, nespolupracoval, bez náhledu) – ohlašujeme.

1.5. Co ohlašujeme

Vždy ověřené informace, které jsou platné. Nikoliv sdělované někým jiným než je klient samotný nebo situace pouze vypořádané. V těchto případech se snažíme vzít téma ke klientovi a následně postupovat dle obecného postupu.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

1.6. Jak ohlašujeme

1. anonymně – po konzultaci s týmem, vedením, na supervizi. Tato forma je volena např. u závažných situací, které nesnesou odkladu případně v situacích, kdy s klientem nebylo možné situaci probrat a oficiální hlášení by narušilo spolupráci mezi pracovníkem a klientem.

2. oficiálně (za tým) – po konzultaci s týmem, vedením, na supervizi, vždy za program nikoliv za konkrétního pracovníka, s klientem je konzultováno, že k ohlášení dojde případně následně poté je o ohlášení informován.

1.7. Kam ohlašujeme

Primárně a především:

Na Oddělení sociálně-právní ochrany (OSPOD), jež místně spadá k bydlišti klienta (Kolín, Kutná Hora, Česká Brod, Čáslav) – telefonicky, mailem, poštou, osobně. Oznámení je možno podat též anonymně.

Je také možno:

Na nejbližší policejní služebnu kriminální Policie České Republiky.

1.8. Kam zaznamenáváme

Individuální plán v rámci řešení dilematické situace SPOD je zaznamenán v rámci plánu podpory spolu se záznamem v klientském deníku v databázi Datodrt.

Samostatné ohlášení na SPOD je uvedeno v klientském deníku, plánu podpory a záznamu mimořádné události.